

Na nás neplatí
ni pouta, okovy ni řetězy,
pouta zrezatí
a svoboda v řetězech nevězí.
Ta spoutat se nedá,
vždycky bourat se dá
hlavou,
pouta zrezatí,
staré železo na nás neplatí.

/ V+W/

... ať jsi venku, než tě nakopnem!

14. sjezd strany svědectví účastníka

Sjezd se pochopitelně konal v napjatém ovzduší. Stále bylo nutno počítat s možností, že bude okupanty rozeznán. Jeho jednání bylo proto neustálým závodem s časem. Pořadatelé sjezdu počítali s tím, že jej bude nutno přemístit. Měli připravenu vlakovou soupravu, která by v případě nutnosti převezla delegáty po závodní vlečce do jiného závodu. Napětí vzrostlo, když v odpoledních hodinách přišla zpráva, že se objevily sovětské transportéry a hledají závod, kde se sjezd koná. Zde však opět zasáhli dělníci. Posílali je od závodu k závodu, až v bludišti fabrik skončily neznámo kde.

Provést husarský kousek okupantům ovšem nebylo cílem tohoto sjezdu. Kladl si daleko náročnější politické cíle a těch také dosáhl. Především šlo o to říci všemu lidu jasné stanovisko strany k tragické situaci, která nastala. A to se stalo: Okamžitý odchod okupantů! Žádná kolaborace! Osvobození našich internovaných představitelů! Dále budovat v naší vlasti socialismus demokratický a humaní! - takové je stanovisko sjezdu, které je v souladu s citěním všeho lidu. Dále šlo o to volbou nového Ústředního výboru v zárodku zmařit pokus kolaborantů a zrádců usurpovat moc. Nový Ústřední výbor byl právoplatně zvolen a ze zrádců se staly soukromé osoby, které zastupují jediné sebe, které nemají právo za nikoho mluvit a jednat!

V tom je ohromný politický význam mimořádného XIV. sjezdu strany.

Tento sjezd jednou historie označí jako husarský. Sešlo se na něm přes 1 200 řádně zvolených delegátů z 1 500! Byl připraven za necelých 24 hodin. To se stalo za podmínek, kdy je země okupována, spoje většinou přerušeny, letecká doprava přerušena, doprava po železnici i po silnici krajně ztížena, kdy je Praha přecpána tanky, kdy ani nebylo možno oznámit místo,

kde se sjezd koná, a především, kdy zabránit konání sjezdu a tím definitivnímu vítězství pokrokových sil ve straně bylo jedním z hlavních cílů okupace. Strana v těchto těžkých chvílích prokázala výjimečnou akceschopnost, jednotu a nesmírnou obětavost tisíců funkcionářů a členů.

Šťastný byl nápad, s kterým přišel pražský dělnický okres, aby se sjezd konal u nich, uprostřed velkých závodů. Dělnické prostředí sjezdu dalo potřebný pocit jistoty a bezpečí. Jedině díky obětavosti stovek dělnických funkcionářů mohl být sjezd doslova za několik hodin připraven. Znovu se ukázalo, že bez dělnické třídy lze vést diskuse a úvahy, nikoli však velké politické akce.

ausgerechnet RP

Rudé právo dne 26.8.68 doporučuje ve Vnitřních informacích distancovat se od podpory USA a NSR, kterou nám poskytují v diplomatické činnosti, zejména na půdě OSN. A naopak na druhé straně zdůrazňovat podporu komunistických stran, neangažovaných zemí atd.

Zdá se, že soudruzi z RP zapoměli, že právě Spojené státy a další kapitalistické mocnosti hlasovaly v Radě bezpečnosti proti socialistickým agresorům především SSSR, zatímco neangažované země se hlasování zdržely.

Motivace kapitalistických mocností při hlasování je nepochybně jiná, než u západních komunistických stran. Zůstává však faktem, že tyto státy odsoudily SSSR a další agresory na nejautoritativnějším mezinárodním fóru - na půdě OSN.

●
DVACET TŘI LET JSME SE O VÁS UČILI, UČILI, UČILI, ALE TEPRVE TEĎ JSME VÁS POZNALI.

pane presidente

Praha je plná Vašich fotografií, ale ta, kterou jsem viděl byla jiná. Přilepil ji některý okupantský voják na benzinovou pumpu na Klárově. Vyřídil ji z Izvěstí Jste na ni Vy a spolu s Vámi Brežněv, Kosygin a Podgornij, stojíte ve vládní čajce a máváte všichni čtyři Moskvanům. Ti tři se usmívají, Vaše tvář na této fotografii úsměvem právě nezáří, ale i Vy stojíte a máváte. Máváte Moskvanům spolu s těmi, kteří dali povel k letu letadlům a k jízdě tankům do Prahy, i těm, které stojí na Hradě. Viděl jsem pak ještě jednu Vaši fotografii se stejným pozadím a ve stejné společnosti. Na té se již usmíváte! Usmíváte se a máváte, samozřejmě zase Moskvanům.

Jistě. Řeknete, že jste mával lidem, kteří vás zdravili a kteří za nic nemohou. Jistě nemohou, alespoň ne všichni. Ale těm lidem bylo řečeno, že jste přijel poděkovat za ochranu před kontrarevolucí, ano, poděkovat za okupaci. Jim a nejenom jim, všem sovětským občanům manifestovaly Vaše pozdravy náš souhlas.

Vaše fotografie rozšířila TASS do celého světa. Proč jste neseděl, neseděl s rukama v klíně, a proč jste svým výrazem nevyjádřil naše i své pocity? Ta druhá fotografie byla vytištěna lépe a na lepším papíře. Rozhazovali ji sovětské helikoptéry nad Prahou. Proč jste dal do rukou okupantům takový argument?

●
Pane presidente, hledím s nedůvěrou k Vaší misi do Moskvy. Proč jste jel s těmi, kteří zradili vlast, proč i jejich jménem posíláte pozdravy? Proč jsou Vaše vzkazy domů tak kulaté? Proč stále odkládáte návrat? Pane presidente, jste starý muž, neposkvrňte svůj život na jeho sklonku. Život, který jste celý obětoval vlasti!

CHCEME KLID

Svoboda je v Moskvě, protože Moskva není přítelem svobody. Je v Moskvě, protože jsme se rozhodli pro demokratický a humanistický socialismus.

Je to rozhodnutí "pro věčné časy", a proto chceme být ve věčném přátelství pouze s těmi, kdo podporují toto naše rozhodnutí.

V Praze máme zmodernizované kozáky, není však dobře v Čechách.

Drsná fakta boří posvátné mýty.

TASS sděluje, že jednání se Svobodou probíhá v přátelském duchu. Jednání s naší svobodou u nás doma v takovém duchu bohužel neprobíhá.

Velcí atamanové nám tvrdí, že jsou zde na vyzvání našich ústavních činitelů. Už čtvrtý den však marně hledají reprezentativní zrádce, kteří by legalisovali apokalyptickou okupaci naší země. Nacházejí však jen opotřebované a zavržené trosky, protože nelze reprezentovat kolaboranty, zdárci a zradou lid, který volil svobodu a suverenitu.

Chtěli nás zlomit tím, že nás zbaví vedoucích představitelů státu a strany. Chtěli ulehčit zradu tím, že uvolní prostor zrádcům internací a pozdější likvidací Dubčeka, Černíka, Smrkovského, Špačka, Krieglů a jiných.

Domnívali se, že najdou oporu a souhlas v dělnické třídě - demagogie "Vltavy" a "Pravdy" je proto prodělnicky zaměřená. Ale není to poprvé, kdy "Vltava" zní špatnou češtinou a kdy "Pravda" lže.

Selhaly propočty, selhala demagogie. XIV. mimořádný sjezd se konal uvnitř a s ochranou pražských dělníků.

Po tomto faktu, po generální stávce trvá okupace jako čistě nezahalené násilí.

Kdyby triumfovala zrada, může se udržet výhradně tímto násilím. Mohla by se udržet pouze tím, že by svou běsnivost zaměřila proti všem těm, kdo udržují ducha svobody a lidskosti. Mohla by se udržet jediné rozleptáváním naší jednoty, šířením strachu, donášečství, ničením morálního zdraví lidu.

●
Prožíváme tragickou situaci. Musíme všichni a více přemýšlet o tom, zda je opravdu našim neúprosným osudem to, že v těžkých situacích naší vlasti slyšíme výzvy ke klidu a rozvaze. O tom, kde a jaké jsou příčiny toho, že se dostáváme do situací, v nichž klid a rozvaha jsou naší nejučinnější zbraní. Nikoli každý klid a každá rozvážnost. Jen klid, z něhož je zřejmý hněv a ne-

poddajnost, jen rozvaha v hledání účinných obranných prostředků jsou a mohou být touto zbraní.

Na každém kroku vidíme politické zrání našich národů. Okupace, kterou prožíváme, je strašnou a zároveň strašně účinnou lekcí k politickému zformování našeho lidu. Učíme se z ní, že nemůžeme spoléhat jen na jednání politiků, že musíme vstoupit do těchto jednání naší vlastní činností. Tak chceme rozumět výzvám ke klidu a rozvaze, a také musíme rozumět, aby se z nich nemohl šířit rozkladný duch apatie, nemohoucnosti a poraženectví, jež jsou živnou půdou pro zradu našich národních zájmů.

Musíme překonat pocit malosti a méněcennosti, pocit, že jsme jen bezmocnou loutkou ve hře velikých mocností. Neměli bychom propadat iluzi, že se neutralizací vyhneme často drtivé realitě světové politiky.

Dnes nemůže být našim heslem neutraita, ale odchod okupantů, osvobození našich internovaných státních a stranických vedoucích, znemožnění zrady a diskreditace zrádců.

Nechceme konec okupace jen proto, abychom získali klid a spokojenost pro sebe, ale proto, abychom mohli realizovat naše ideje demokratického a humaního socialismu.

budou se nosit davidovy hvězdy?

Trybuna Ľudu: Události v ČSSR jsou výsledkem neobyčejně rafinované spolupráce revizionistů se sionisty /HANBA TĚMTO POLÁKUM/. Neues Deutschland: Kontrarevoluce je dílem sionistických živlů v ČSSR. /HANBA TĚMTO NĚM-CŮM:

●
a k tomu STUDENT: Fašismus je prostě fašismus. Ať má jakoukoliv barvu. Německý, sovětský, polský, bulharský, maďarský!

●
V MOSKVĚ SE JEDNÁ, V PRAZE ŘADÍ TEROR!

●
BREŽNĚV: Slyším-li slovo demokracie, vlezu do tanku a jedu.

/THE TIMES/

Počátkem srpna přinesl filosof Ivan Sviták do redakce články, v kterém rozebíral příčiny, které podle jeho názoru povedou k násilné intervenci naší republiky. V normálním čísle Studenta nezbyl na otištění čas. Redakce se rozhodla jej tisknout teď, protože není jen dokumentem prozíravého vidění, ale výkladem příčin sovětského neoimperialismu.

MOCENSKÝ SMYSL INTERVENCE

"Účel, který potřebuje nesprávné prostředky, nemůže být správný účel."

Karel Marx

1. Maďarská revoluce roku 1956 je dodnes důkazem, že intervencí do vnitřních záležitostí suverenního spojeneckého státu považují vůdcové Sovětského svazu nejen za oprávněnou, ale dokonce za svou bratrskou povinnost. Devatenáct sovětských motorizovaných divísi utopilo v krvi sponzánní povstání maďarských dělníků, kteří vzdorovali ještě měsíc po sovětské okupaci. Budapešť byla rozstřílena sovětskými tanky na důkaz bratrské pomoci třídám bratřím - stalinské byrokratické elitě policejní represivního aparátu. Dělnická třída naopak bez stalinských aparátů podala znovu důkaz, že je stále stejně schopna šturmovat nebe jako v době pařížské komuny.

2. Bez ohledu na slavnostní proklamace zaručující suverenitu lidu, nezávislost státu a sebeurčení komunistických stran vycházel Sovětský svaz dříve i nyní vždycky z předpokladu, že už pouhé ideologické různosti opravňují silnějšího k zásahu do vnitřních záležitostí socialistické země. Pokud představitelé sovětského státu považují za nepřátelskou ideologii vše co není ortodoxní v jejich duchu, musí exkomunikovat disidenty nebo vojensky zásáhnout tak, jako to učinili v roce 1948 s Jugoslávií, v roce 1956 s Maďarskem a v roce 1960 s Čínou. Se stejnou argumentací bude - nebo je - připravována čínská intervence do SSSR.

3. Národní egoismus - nazývaný proletářským internacionalismem - ovládá dnešní neostalince stejně jako za Stalina. Státní zájem SSSR je kladen nadevše a je dokonce chápán tak, že ospravedlňuje agresi proti suverennímu státu. Rusové se zbavili Stalina, ale dědictví izolacionismu svaté Rusi trvá jako mýtus o nepřátelském obklopení socialismu v jedné zemi. Stalinisté se přičinili o pád revolučních tendencí vždy, když cizí revoluce překážely aktuálnímu zájmu sovětské státní politiky /Šanghajská komuna, pakt s Hitlerem, západoevropská politika 1945-1948, Jugoslávie, Maďarsko/.

4. Nejdůležitější sovětské důvody pro intervenci do vnitřních záležitostí suverenního Československa nejsou důvody mocensko vojenské, ale důvody ideologicko-prestižní. V sovětském monolitním systému byrokratické elity má ideologie základní význam jako direktiva politiky a proto ideologické úchytky jsou přijímány jako potenciální politický čin. Spor SSSR a ČSSR

je zatím ideologickým sporem o pojetí socialismu, sporem o ideologický primát Sovětského svazu, vůči němuž pohyby tankových kolon jsou jen manifestací jednoty teorie a praxe - podle filosofických představ sovětské byrokracie.

5. Ideologický význam zamýšlené intervence není sice otevřeně uznán, ale je základem hlavních obav sovětského vedení. Bezprostřední argumenty pro intervenci, vyložené ve Varšavském dopise, se týkají pouze vnitřních záležitostí Československa a ať jsou jakkoli nehorázně nejsou to ony argumenty, jež mají být rozhodujícími pro povel k pohybu sovětských tankových kolon připravených na Ukrajině. Bezprostřední důvody pro intervenci mají vojenský, mocensko-imperiální ráz.

6. Rozhodujícím důvodem je oprávněná obava z infekce ostatních zemí myšlenkami socialistické demokracie. Uplatňování základních občanských práv je sovětským vedením přijímáno jako ohrožení svobody /čí?/ a socialismu /jakéh?/ ve správném přesvědčení, že politický systém policejné-byrokratických režimů nemůže vydržet veřejnou kritiku. Socialistická demokracie se základním respektem k vůli občanů je tedy jako systém vlády a priori nepřijatelná, stejně nepřijatelná jako byl a je neostalinský systém ve východní Evropě.

7. Socialistická demokracie je tedy nebezpečná i jako pouhá ideologie. Jestliže totiž probudíme vědomí o socialistické demokracii jako reálné alternativě, pak problémy s ní spojené mohou sice být odkládány, ale ne na trvalo, protože vědomí o nové možnosti je irreversibilní a nelze je vrátit zpět. Nejhorší útlak je vždy útlak rozumu, ducha, myšlení, snaha přinutit lidi, aby přijali svůj stav jako trvalý, aby přijali myšlenku, že musí být utlačováni. Naopak, osvobození vědomí je irreversibilní čin.

8. Sovětští představitelé jsou ochotni tolerovat ve Východní Evropě jakkoli benevolentní diktaturu, ale ne politickou svobodu, založenou na respektu k základním lidským právům. Nevycházejí z myšlenky suverenity lidu, ba ani z myšlenky suverenity států, ale z myšlenky komunistických stran a z disciplíny komunistického hnutí, nelíšíce se nijak od Stalina. Jestliže si tedy chce čs. strana vydobýt sebeurčení, musí být exkomunikována nebo izolována, protože co když budou chtít svazové republiky SSSR totéž?

9. Čs. příklad stimuluje již nyní a bude dále stimulat vnitřní konflikty SSSR, boj holubů s jestřáby, boj byrokraticky a liberálnější orientovaných frakcí v

mocenské elitě SSSR. Čs. příklad není jen lokálním vojenským oslabením v sanitárním kordonu spřátelených zemí, je svědectvím krise neostalinského systému dezintegrace ruského panství ve východní Evropě, síly tendencí po osamostatnění vůči mocenskému systému SSSR. Čs. krise je krise budoucnosti neostalinského systému v SSSR! Budoucí krise stalinského imperia, ukazující sovětským státníkům obraz jejich vlastní budoucnosti. Odtud ta hrůza z čs. herese, při níž musí politbyru oprávněně naskakovat husí kůže.

10. Čs. pokus podřídí mocenskou elitu technokratů, ideologů, byro-

IDEOLOGICKÝ VÝZNAM INTERVENCE

"Chyby spáchané skutečným revolučním dělnickým hnutím jsou daleko plodnější a historicky cennější než neomylnost nejlepšího Ústředního výboru"

Rosa Luxemburgová

1. Spor mezi čs. a sovětským politbyrem, je v podstatě sporem o pojetí socialismu, sporem v němž čs. strana zatím představuje Marxovi bližší variantu socialismu, alespoň pokud se k principu suverenity lidu hlásí. Rozhodující rozdíl v dějinách socialistického hnutí je rozdíl mezi pojetím socialismu jako společenského zřízení, jež je udělováno shora vládnoucí elitou /Stalin, Mao, Castro/ a mezi pojetím socialismu jako společenské zřízení, které vzniká osvobozovacím bojem dělnické třídy, tedy zdola.

2. Ve shodě s původním pojetím Karla Marxe je jen taková politika, která považuje socialismus za osvobozovací dílo dělnické třídy samé, nikoli za dar osvícené elity, za dobře míněnou progresivní diktaturu, nebo mesianismus filantropů. V tomto bodě je Marx neslučitelný s Babeufem, Weitlingem, Proudhonem, Lassallem, Saint-Simonem, Bernsteinem a všemi dědici, bez ohledu vytvářejících "socialismus shora" pod jménem Marxe, Lenina, Stalina, Mao, Castra, Násira, Tita, Nkrumaha nebo Sukarna. Autentické pojetí socialismu je jen takové pojetí, v němž hraje rozhodující úlohu lid, dělnická třída, většina moderní průmyslové společnosti, nikoli jakékoli elity nebo jedinci, kteří mluví jménem dělnické třídy nebo většiny, aniž jí přiznávají základní občanská a lidská práva.

3. Dnešní realita socialistického společenského zřízení je značně vzdálena od původní myšlenky Karla Marxe, podle něhož lid sám musí pracovat na svém osvobození a právě v bojích za svobodu uskutečňovat myšlenku socialismu. Marx rozhodně odmítl všechny utopistické, elitní, antidemokratické a technokratické projekty budoucí společnosti - stejně jako vulgární komunismus negující samu lidskou osobnost, protože pro něj byl socialismus plným rozvitím humanismu a lidské osobnosti, byl programem nejen společenské, ale také osobní svobody. Základem jeho pojetí dějin a strategie dělnického hnutí nebyla žádná elita schopná provést státní převrat a udržet

kratů a manipulátorů nějakému mechanismu, na němž by oni sami byli závislí - to je absolutní důvod k intervenci. Reálně volená moc je útokem proti hlavnímu principu každé totální diktatury - proti nekontrolovatelnému doplňování elit z elit samých. Neostalinská byrokracie tuto smrtelnou úchytku proklíná z celé duše, protože "strašidlo komunismu" je pouhým bubákem proti noční můře likvidace absolutní moci byrokratické kasty, jež se právě chystá mru zničit intervencí, aby mohla klidně spát.

se pak u moci, ale Marxem rozpoznána a dodnes platná prada, že v moderní průmyslové společnosti - v kapitalismu jeho doby - měla a má většina této společnosti zájem na změně systému - na změně monopolního kapitalismu a státního kapitalismu v každé podobě.

4. Autentický Marx je srdečně odmítán v tomto bodě všemi přívrženci elitistických variant "socialismu shora" a obhajoba jeho myšlenek je správně považována za největší nebezpečí elitám - protože právě v tomto světle vznikají neodbytné otázky. Stát vlastní výrobní prostředky, ale kdo vlastní stát? Ovládá-li stát byrokratická elita, nekontrolovatelná zdola dělníky, je byrokraticky spravovaný kolektivismus vůbec socialismem? Není to obyčejný státní kapitalismus provozovaný pod falešnou ideologickou firmou?

5. Za těmito otázkami, jež našly už dávno své odpovědi, se skrývá veliký problém moderní průmyslové společnosti Východu i Západu, totiž problém jak dosáhnout demokratické kontroly elit. Systém parlamentární demokracie západních zemí se ve svých důsledcích vymyká přímé kontrole stejně jako monopolní systém moci východních diktatur. Hledání východiska v přímé demokracii výrobců a v přímých akcích, které přesahují daný systém je proto nejdůležitější politickou aktivitou, z níž může vzejít socialistická demokracie jako vláda beztrždní společnosti nad sebou samou.

6. Perspektiva "socialismu zdola" bývá odmítána jako nepraktická a nerealistické visionářství, jako utopicko-idealistické donkichotství, a to právě přívrženci "socialismu shora", kteří dnes chtějí pod novými hesly a s novými lidmi opakovat teoreticky protimarxovskou koncepci nové technokratické elity, jež vyvede národy do zaslíbené konzumní společnosti zítřka. Teoreticky se tyto představitelé "progresivního" ražení opírají opra-

starý železný zákon oligarchie, to znamená o přesvědčení, že elity jsou a budou a že svěřit vládu lidu, dělnické třídě, společenským skupinám samým je nemístná utopie. Nevyhnutelnost změn shora je pro ně mimo diskusi.

7. Představitelé inteligence často snili o osvícených diktaturách, kde by vládl rozum místo peněz nebo nahé moci, kde by inteligence byla zbavena jak tlaku vlastnictví tak kontroly zdola, a v dějinách socialismu je řada svědectví o těchto plánech. Dnes se nazývají meritokracie, manažerialismus, technokracie, industrialismus a také v ČSSR jsou pod jinými názvy velmi rozšířeny. Přívrženci těchto koncepcí které dnes mohou být velmi vkusné a stravitelně prezentovány se však nutně stávají apologety autoritativních režimů. Dobromyslný despotismus se nikdy nešíť zničit samostatné organizace dělnické třídy a dělnického hnutí, pod záminkou, že někdo musí vládnout".

8. A zde jsme znovu před základní otázkou pojetí socialismu. Buďto přijímáme argumenty elit o nevyhnutelnosti vlády jedněch nad druhými - staré argumenty o nevyhnutelnosti tyranie a nemožnosti svobody - nebo považujeme - stejně jako Marx - právě lid, dělnickou třídu, za schopnou k tomu, aby vládla a kontrolovala společnost. Lid a dělnická třída se staneovšem schopnou vlády jen v boji proti útlaku a proti novodobým manažerům, kteří jí budou dále říkat, že jejich vlastní vláda - vláda manažerů - je nezbytná. Všechny dosavadní vládnoucí třídy tvrdily totéž.

9. V kritických dnech a hodinách, kdy jsou představitelé čs. státu v otevřeném politickém sporu s představiteli koncepce "socialismu shora" třeba zdůraznit, že pro dělnickou třídu této země byly, jsou a budou nepřijatelné technokratické iluze, které chtějí pouze modifikovat ekonomiku společnosti. Za dělnickou třídu nebudou mluvit ani frakce progresistů, která koketuje s výkoností západní průmyslové společnosti, ani frakce konservativců, která koketuje se zbraněmi milic. Za dělnickou třídu promluví brzy její vlastní mluvčí a pak budou znovu hájit to, co je opuštěným programem Karla Marxe - socialismus zdola, cesta k beztrždní společnosti, kterou prochází většina průmyslové společnosti v demokratickém procesu osvobozování sebe samé a celé společnosti. Spor mezi dvěma politbyry přerostl ve spor o pojetí socialismu. O naši šanci budovat socialismus zdola se právě rozhoduje, ale o podobě tohoto socialismu budeme už rozhodovat sami, dělníci a inteligence, bez jejichž spojenectví nelze dnes jít kupředu, k beztrždní společnosti, v níž nebude politických elit.

Ivan Sviták